

Руслан ЧАРНЕЦКІ:

«У МЯНЕ НАКАЗ АД ВЫБАРШЧЫКАЎ — НЕ СЫХОДЗІЦЬ СА СЦЭНЫ»

Гэты вядомы актёр тэатра і кіно заўсёды адрозніваўся яшчэ і актыўнай грамадзянскай пазіцыяй, якую ніколі не баяўся агучваць. Ён сцвярджае і ў сваіх выказваннях, і сваёй творчай і грамадскай дзейнасцю — галоўнае для чалавека не быць аб'явавым да сваёй Радзімы, да гісторыі свайго народу. Сёння заслужаны артыст Беларусі Руслан ЧАРНЕЦКІ з'яўляецца дэпутатам Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь восьмага склікання, членам Пастаяннай камісіі па адукацыі, культуры і навуцы. Што значаць для Руслана Іосіфавіча дэпутацкія абавязкі, як працуеца ў якасці дэпутата, як сумяшчаюцца грамадская дзейнасць і творчая, актёр і дэпутат распавядае чытачам «Звязды».

«НЯСУ АДКАЗНАСЦЬ ЗА ЁСІХ ПРАДСТАЎНІКОЎ КУЛЬТУРЫ»

— У адной з гутарак на пытанне, чаму вы наважыліся стаць дэпутатам, вы адказалі, што хацелі дапамагчы людзям...

— Так. Усё свядомае жыццё я шукаў сваю мэту, і нядаўна яна нарэшце сфармавалася. У маім разуменні жыццёвая мэта павінна быць дакладна і проста выказаная, не так, як у Дастаеўскага, вялікімі абзацамі. І калі я сфармуляваў для сябе сваю мэту, з'явіліся адказы на пытанні, якія задаваў сабе цягам усёй сваёй кар'еры. Нічога выпадковага ў маім жыцці няма. Мяне нібыта нехта падштурхоўваў на паваротах жыцця ў той ці іншы бок, і ў выніку ўсё вырлівала туды, куды трэба. Зрэшты, маё жыццё настолькі цікавае, што тут складана не стаць фаталістам.

— Рэдка даводзіцца чуць ад людзей шчырае «маё жыццё такое цікавае». Вы, значыць, шчаслівы чалавек...

— Безумоўна, я шчаслівы чалавек. — Вы — вядомы артыст, вельмі запатрабаваны, на сцэне, на экране, на канцэртных пляцоўках усе бачаць, што вы робіце... Але не ўсе, мабыць, уяўляюць, з чаго складаецца ваша дзейнасць як дэпутата і наколькі яна складаная.

— Дэпутацкая дзейнасць — абсалютна не фармальнасць. Мы працуем вельмі шчыльна і вельмі сур'ёзна. Нядаўна прайшла першая сесія дэпутатаў восьмага склікання Палаты прадстаўнікоў... Я ўвайшоў у склад Пастаяннай камісіі па адукацыі, культуры і навуцы. За тры месяцы нашай сесіі, з пачатку красавіка па канец чэрвеня, прынялі трыццаць чатыры законапраекты. Прыкладна палова з іх — непасрэдна законы. Таксама адбылася ратыфікацыя вельмі важных пагадненняў. Не кажу ўжо пра прыняцце на Усеагульным беларускім сходзе Канцэпцыі нацыянальнай бяспекі і Ваеннай дактрыны нашай краіны. Гэта найважнейшыя стратэгічныя дакументы, па якіх мы будзем жыць вельмі доўгі час. А датычна дапамогі грамадзянам — дык да нас увесь час паступаюць звароты, як афіцыйныя, пісьмовыя, так і пры асабістых сустрэчах. Напрыклад, да мяне звяртаецца калега: «Руслан, я живу ў тваёй акрузе, у мяне ўзнікла вось такая праблема, што з гэтым рабіць, патлумач, раскажы». Я звязваюся з мясцовымі ўладамі, мясцовыя ўлады адразу ж даюць мне канкрэтны адказ, я тлумачу таму, хто да мяне звярнуўся, алгарытм дзеянняў... І такіх зваротаў шмат. Я ж «дэпутат у палях», і я ж не толькі за сваю акругу, у якой балатаваўся, нясу

адказнасць, але і за ўсіх прадстаўнікоў культуры. Таму што я непасрэдна ўнутры гэтай сферы. У кіно, у тэатры, на тэлебачанні, на эстрадзе, з пісьменнікамі супрацоўнічаю. Мабыць, я адзіны прадстаўнік культуры ў Палаце прадстаўнікоў, які мае сувязь адразу з усімі адгалінаваннямі культуры, што звычайна ідуць паралельна, а я іх увесчасна перакрываю. Шмат каго ведаю, і мяне шмат хто ведае і сярод дзеячаў культуры, і сярод прадстаўнікоў выканаўчай улады. І дзякуючы гэтым абставінам у мяне ёсць вялікая магчымасць дапамагчы не толькі маім непасрэдным выбаршчыкам, але і ўсім прадстаўнікам культуры Беларусі.

— А якая ваша акруга? — Дзев'яноста дзвяцятая, Ясенінская. Гэта мінскі мікрараён Малінаўка.

— Карацей, цяпер усе «малінаўскія» ведаюць, да каго звяртацца па дапамогу... — І звяртаюцца. Вельмі шмат прадстаўнікоў культуры, дарэчы, жыве ў маёй акрузе. І нават не ўяўляеце, колькі іх за гэты час паведамілі мне: «Руслан, ты мой дэпутат, я за цябе галасаваў».

— А з якімі звычайна пытаннямі прыходзяць?

— Ды з рознымі. І з побытавымі, і з тымі, што тычацца заканадаўства. Самы першы запыт, які да мяне паступіў, як толькі я выбраўся, ад прадстаўнікоў нашых сфер, — найважнейшае пытанне наконт працоўных адносін, звязаных з індывідуальным прадпрымальніцтвам і самазанятасцю. Статус самазанятых дасюль да канца не вызначаны. Вядома, калі з'яўляецца такая колькасць юрыдычных асоб у краіне — трохі дзіўна... Але я цалкам разумею, для чаго ўзнікла гэтая рэформа, я яе цалкам падтрымліваю. Проста трэба вырацаваць механізм, каб людзям усё стала проста і зразумела, каб усе спакойна працавалі і плацілі падаткі, каб грошы не сыхадзілі з краіны.

— А як адбываецца работа ў Пастаяннай камісіі парламента, у склад якой вы ўваходзіце?

— Паколькі гэта камісія па адукацыі, культуры і навуцы, яе склад вялікі, дзевяць чалавек. Большасць у камісіі менавіта прадстаўнікоў сферы адукацыі, людзей, якія прывяцілі гэтаму ўсё сваё жыццё — і школе, і вышэйшым навучальным установам. Наша камісія ініцыіруе альбо папраўкі ў нейкі закон, альбо прыняцце нейкага закона. Дадаткам, пытанне пра нейкія недапрацоўкі ў Кодэксе аб адукацыі. Мы просім дэпутатаў парламента сабраць пэўную статыстычную інфармацыю па сваіх акругах. Яны робяць запыты ў мясцовыя органы выканаўчай улады, ім прыходзяць адказы, якія яны накіроўваюць да нас у камісію. Мы ўсё гэта разглядаем, абмяркоўваем, наколькі недахоп

магчыма выправіць, наколькі змены патрэбныя ці не патрэбныя. Збіраем круглыя сталы і семінары. Рыхтуем пакет законапраекта і накіроўваем у Міністэрства адукацыі. Там яго разглядаюць, нечым дапаўняюць. Калі ініцыятыва нейкіх паправак у законапраект ідзе з іх боку, дык яны накіроўваюць нам запыт. У заканадаўстве ўдзельнічаюць заўсёды тры зацікаўленыя бакі: адпаведнае ведамства, парламент і Савет міністраў. Калі законапраект гатовы, ён агучваецца ў першым чытанні ў парламенце. Там задаюцца пытанні, робяцца нейкія заўвагі. Законапраект прымаецца ці не прымаецца, адпраўляецца на дапрацоўку. Потым зноў абмяркоўваецца, дапаўняецца, накіроўваецца па розных юрыдычных інстанцыях, праходзіць камісіі. Вяртаецца да нас і прымаецца ці не прымаецца ў другім чытанні. Як толькі ён прымаецца і яго падпісвае Прэзідэнт, праз пэўны час ён уступае ў сілу.

«КАЛЕГІ З ПАРЛАМЕНТА ЗРАБІЛІСЯ ЧАСТЫМІ ГАСЦЯМІ Ў НАШЫМ ТЭАТРЫ»

— Вы гаворыце як прафесійны палітык. Магчыма, у вас яшчэ ёсць нейкая адукацыя, акрамя тэатральнай?

— Не. Але на той момант, як пачалася электаральная кампанія, я быў дастаткова падрыхтаваны чалавек. Паліталогія, глабальная эканоміка — гэта маё хобі ўжо колькі гадоў. Мяне заўсёды цікавіла, што адбываецца ў свеце, да чаго яно ідзе. Асабліва калі ў тваёй сям'і з'яўляецца маленькі чалавек, дзіця, і цябе непакоіць, якая яго чакае будучыня і ў якой краіне ён будзе жыць. Калі нарадзілася дачка, я пачаў глыбока пагружацца ў гэтую тэму. І да пачатку перадвыбарчай кампаніі ўжо многа ведаў і разумеў, і рабіў свае высновы. Кожны дзень праз мяне праходзіць тэрабайты інфармацыі — навіны, меркаванні экспертаў, эканамістаў, палітолагаў. І не толькі датычна нашай краіны — мне цікава, што будзе са светам у цэлым, тады лягчэй рабіць высновы, што будзе з нашай краінай. І яшчэ — як толькі мы пачалі работу ў парламенце, у нас увесь час праходзіць семінары па заканадаўчым, так што навучанне ідзе.

— І такую напружаную грамадскую дзейнасць вы сумішчаеце з творчай працай, якой у вас вельмі і вельмі шмат...

— У мяне наказ ад выбаршчыкаў — не сыхадзіць са сцэны. Законам мне дазволена па ўзгадненні са старшыняй Палаты прадстаўнікоў займацца на прафесійнай аснове творчай дзейнасцю.

— Калегі-дэпутаты прыходзяць на вашы спектаклі ў Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя М. Горкага?

— Так, вядома. З задавальненнем іх запрашаю. І рады, што яны праяўляюць ініцыятыву ў гэтым плане. І дэпутаты з рэгіёнаў нярэдка просяць — вось, жонка прызджае на выхадныя, хацелі б у тэатр схадзіць. Што ў вас можна паглядзець? Так што мае калегі з парламента зрабіліся частымі гасцямі ў нашым тэатры, што мяне вельмі цешыць.

— У тэатры загрузка ў вас вялікая... Вы і ў кіно звычайна шмат загружаны...

— Сёння такой загрузкі ў кіно няма. Усё гэта дэпутацкая мая дзейнасць час забірае, тым больш мы толькі пачалі працу, для многіх усё новае, трэба звывкнуцца з графікамі. А так здамацца мне ніхто не забараняе, і я буду гэта рабіць. Зараз агучыў дыктарскі

тэкст у дакументальным фільме пра Полацкі Спаса-Еўфрасіннеўскі манастыр, што здымаецца на студыі «Летапіс». На такі праект я час знайшоў бы абавязкова, таму што гэта вельмі важная тэма цяпер. На такія важныя духоўныя тэмы існуе вельмі сур'ёзны запыт не толькі ад прафесіяналаў, але і ад простых гледачоў. Ім ужо надакучылі прымітыўныя камедыі, насмяліся без прычыны, надакучылі спецэфекты, пошласць, гвалт на экране і на сцэне. У фільмах павінен быць ідэалагічны пасыл, маральны кірунак. Таму што за апошнія гадоў сорок у відовішчым мастацтве вельмі ўсё ў гэтым сэнсе дэградавала. А гледачу сёння хочацца глядзець на сапраўдных герояў, людзей, якія нечым ахвяруюць дзеля вышэйшых мэтай. І мы гэты запыт адчуваем.

НЕ ПА ЗАДАННІ, ПА ПОКЛІЧЫ СЭРЦА

— Што ж, будзем спадзявацца, што праекты на сур'ёзныя тэмы будуць з'яўляцца часцей. З'яўляюцца і цяпер — спектакль «Горкі хлеб» Тэатра імя М. Горкага пра лёсы дзяцей у час вайны, у якім вы іграеце...

— Не па заданні, па поклічы сэрца хацелася зрабіць такі спектакль да 80-годдзя вызвалення Беларусі. Тая тэма, якую мы ў гэтым спектаклі паднімаем — пра яе маля хто гаварыў у мастацкіх творах, мабыць толькі Мікалай Іванавіч Чаргінец у сваім знакамітым рамане «Аперацыя «Кроў»». Але там узятая толькі адна трагічная гісторыя, пра дзяцей, з якіх фашысты выкачвалі кроў для сваіх параненых. А тое, што перажывалі ўсе дзеці, якія жылі ў час вайны — гэта ж вялікая трагедыя ў бясконцай колькасці сюжэтаў... Для мяне яна не з'яўляецца нечым невядомым. Мне пра гэта распавядала маці, таму што сама гэта перажыла. Яна 1939 года нараджэння. Памятае, як спалілі іх вёску, як блукалі яны з дома ў дом, як іх перавезлі ў Сафонава на Смаленшчыне, як яны там на палях бульбу гнілую падбіралі, бо есці не было чаго. Як біліся з-за агрызка. Як абытку зімовага не мелі і хадзілі па снезе ў летнім. Усё гэта мая мама памятала і распавядала мне. А многія з нашых гледачоў, як выявілася, і ўявіць сабе не маглі. Мы ведаем пра нашых герояў. Іх подзвіг у час вайны, безумоўна, бясконца. Пра іх знята, спета, напісана вельмі шмат. А пра звычайных дзяцей у час вайны не гаворым. Адна з гісторый нашага спектакля — пра дзвюх дзяўчынак, якія паехалі ў дзіцячы санаторый. Бацькі засталіся ў Крупскім раёне, а дзяўчаткі апынуліся ў Астравы. Адна сем, другой дзевяць. Пачалася вайна. Вакол немцы. Невядома, што рабіць. Як тыя дзяўчаткі шукалі бацькоў... Магу ўявіць, што рабілася з бацькамі... Гэта страшна. Я бачу, што спектакль мае водгук і вельмі сур'ёзны, у сэрцах гледача, і, спадзяюся, будзе мець. Таму што калі і такое не паўплывае на кагось, не пераканае, што вайна — зло, што мір трэба захоўваць, дык не ведаю, што...

— Сям'я з разуменнем паставілася да таго, што тата-дэпутат цяпер будзе мець яшчэ менш вольнага часу?

— Зразумела. Я шчаслівы чалавек у першую чаргу таму, што ў мяне цудоўная сям'я і самая лепшая ў свеце работа. Мая сям'я заўсёды мяне падтрымлівае. Дзяўчаты мае, і жонка, і дачка, заўсёды падставяць плячо.

Гутарыла Людміла РУБЛЕЎСКАЯ.

Тэатр

АД «ПАЎЛІНКІ» ДА... «ПАЎЛІНКІ»

Завяршыўся 104-ы сезон у Нацыянальным акадэмічным тэатры імя Янкі Купалы. За гэты час там здолелі рэалізаваць шмат творчых планаў, паставілі некалькі прэм'ерных спектакляў і наладзілі міжнародныя культурныя сувязі.

Як адзначыў генеральны дырэктар Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы Аляксандр ШАСТАКОЎ, бягучы сезон запомніцца многімі падзеямі: «Гэта быў сапраўды насычаны на падзеі сезон, і я хачу падзякаваць усім супрацоўнікам Купалаўскага тэатра за іх самаадданасць, вернасць сваёй

справе і натхненне для вырашэння нашых агульных задач». 26 ліпеня, у дзень закрыцця сезона купалаўцы па традыцыі паказалі сваю неўміручую «Паўлінку», яна ж сустрэне гледачоў 29 жніўня ў пачатку новага, юбілейнага, сезона.

У сто пятым Аляксандр Шастакоў паабяцаў маштабнае абнаўленне і, вядома, выпуск новых спектакляў. За ўвесь 104-ы сезон Купалаўскі тэатр прадставіў гледачу тры новыя спектаклі. Так, напрыканцы мінулага года, 2 снежня, на камернай сцэне прайшла прэм'ера пастановкі «Двор майго дзяцінства» ад рэжысёра-паста-

ноўшчыка Данііла Філіповіча, якая была прысвечана гораду Мінску. Яна заклікае людзей да захавання нацыянальных традыцый і ўзбагачэння культуры тэатра. А 28 снежня на сцэне прадставілі новы спектакль, па ўжо даўно ўсім вядомым творы пра вайну Барыса Васільева «А зоры тут ціхія», ад расійскага рэжысёра Дзмітрыя Акімава. Трэцюю прэм'еру прэзентавалі ўжо 20 сакавіка 2024 года. Гледачы ўбачылі новую апрацоўку спектакля «Пісаравы імяныны», зробленую рэжысёрам Паўлам Марынічам на аснове аднайменнай п'есы Уладзіслава Галубка. У ёй вельмі яркава

адлюстравана ўсё рысы беларускага характару і менталітэту.

Акрамя гэтага 104 сезон у тэатры Янкі Купалы запомніцца і шэрагам асаблівых падзей. Да прыкладу, 22 снежня 2023-га ў Каміннай зале была падпісана дамова аб супрацоўніцтве з Нацыянальным драматычным тэатрам Расіі (Александрынскім тэатрам). Значным для Купалаўскага тэатра таксама стаў удзел у VII Рэспубліканскім конкурсе тэатральнага мастацтва «Нацыянальная тэатральная прэмія» (з 25 кастрычніка да 18 лістапада 2023 года) у якасці дырэктары. Падчас конкурсу народ-

ная артыстка Рэспублікі Беларусь Тамара Міронава атрымала ўзнагароду як лаўрэат прэміі журы. З 13 да 23 мая Купалаўскі тэатр меў гонар стаць адным з арганізатарам II Рэспубліканскага тэатральнага фестывалю «Перамога».

Таксама адсвяткавалі шмат значных дат. З юбілеем тут віншавалі Зінаіду Зубкову, Андрэя Зыля, Ірыну Ламака, Уладзіміра Рагаўцова. А вядомы спектакль «Паўлінка» справіў сваё 80-годдзе. Цяпер купалаўцы рыхтуюцца радаваць сваю публіку новымі спектаклямі ў новым, юбілейным 105-м сезоне.

Маргарыта ЖЫГАР.